

Sivistysvaliokunnalle

Asia: HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Esittävän taiteen vapaat yhteisöt ry.

VAPAA TAIDE PITÄÄ SUOMEN HEREILLÄ – NYT ON AIKA PAIKATA EIKÄ LEIKATA!

Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiassa. Esittävän taiteen vapaat yhteisöt ry. edustaa rahoituslain ulkopuolisia teatterin, tanssin, sirkuksen, nukketeatterin, oopperan ja esitystaiteen toimijoita, jonka toimintaa rahoittavat Taiteen edistämiskeskus, kunnat ja säätiöt yleis- ja hankerahoituksin sekä esityksissä käyvä yleisö.

Ehdotetuilla leikkauksilla Taiteen edistämiskeskuksen (Taike) määrärahoihin (1,3 MEUR) on taiteen vapaalla kentällä huomattava vaikutus. Taiken määrärahat ovat pienentyneet kolmatta vuotta peräkkäin ja nyt ehdotetut leikkaukset tarkoittavat [viiden prosentin vähennystä harkinnanvaraisiin eilakisääteisiin valtionavustuksiin](#) jo muutoinkin hankalassa tilanteessa olevalle kentälle.

Laajaa tukea yli puoluerajojen keränneessä, hallituksen [Kulttuuripoliittisessa selonteossa todetaan kulttuurin arvo](#) sivistystä ja henkistä pääomaa, luottamusta ja vahvaa demokratiaa sekä hyvinvointia ja kestävää taloutta luovana tekijänä.

Tämän vision toteutuminen edellyttää selonteon mukaan, että huolehditaan taiteen ja **kulttuurin tarjonnasta**, kulttuuriperinnön **elinvoimaisuudesta** sekä **varmistetaan vapaan taiteen toimintaedellytykset**.

Esittävän taiteen vapaan kentän vahvuuksia on monimuotoisuus taiteellisten sisältöjen, toimintamallien ja yleisöjen suhteen. Suomalaisen kulttuurin kentällä vapaa kenttä edustaa **jatkuvaa uusiutumista, yhteiskunnallista herkkyyttä ja kansainvälisiä yhteyksiä**.

Lisäksi vapaan kentän toimijat paikkaavat kulttuuritarjonnan alueellisia aukkoja [Hangosta Kittilään](#). Leikkauspäätöksen seurauksena nämä [aukot ovat kuitenkin kasvaneet](#).

Nyt tehdyt leikkauspäätökset vaarantavat suomalaisen taiteen vapaan kentän tulevaisuuden ja näivettävät koko esittävän taiteen ekosysteemin. Aiemmin tehtyjen leikkausten jäljiltä esittävän taiteen vapaa kenttä on henkitoreissaan. Leikkausten sijaan tarvitsisimme paikkausta. Vallitsevissa olosuhteissa on vaikea tehdä taidetta, joka auttaa luomaan merkitystä tai paljastaa kaiken järjettömyyden ja avaa näin uusia näkökulmia todellisuuteen ja tulevaisuuteen – luo kuvittelun keinoin tilaa toimia uusin tavoin. Taiteen vapaa kenttä pitää myös instituutiot hereillä.

Kysymmekin nyt päättäjiltä: kun kulttuuripoliittisen selonteon mukaan kulttuurin tarjonnasta on huolehdittava ja vapaan taiteen toimintaedellytykset varmistettava, miten tämä tehdään, jos Taiteen edistämiskeskuksen leikkauksia edelleen jatketaan vuoden 2026 talousarvioesityksen mukaisesti?

Suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa ei pelasteta 1,3 miljoonalla eurolla, mutta vapaan taiteen kentällä summa on merkittävä – se vastaa kokoluokaltaan 18 keskimääräistä Taiken toiminta-avustusta tai kaikkia [vuoden 2025 toiminta-avustuksia](#) sirkustaiteen ammattilaisyhteisöille.

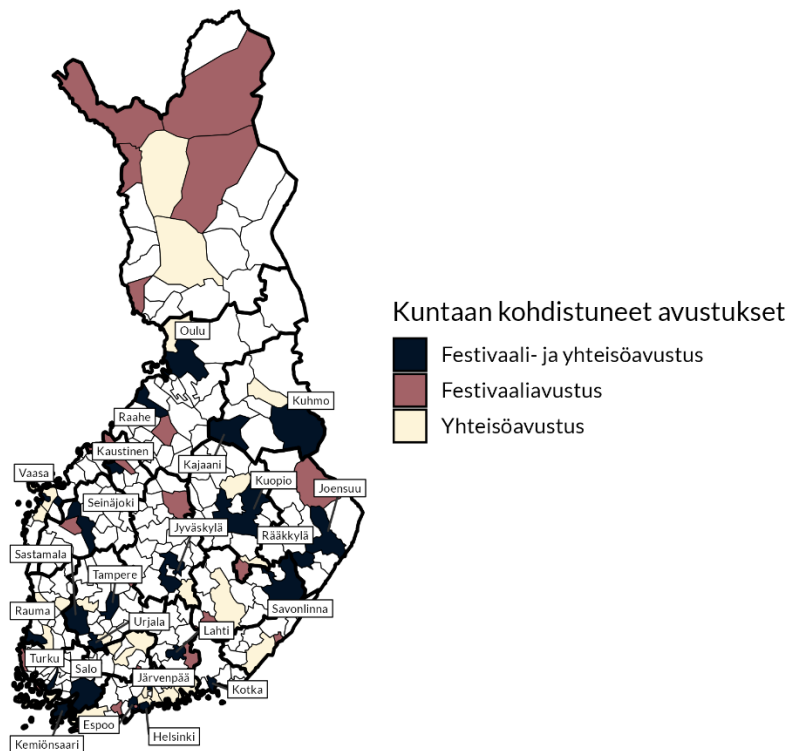
Vapaan taiteen kenttä on eräänlainen esittävän taiteen koelaboratorio, joka ei tieteen perustutkimuksen tavoin voi nojata kaupalliseen toimintalogiikkaan, vaan tarvitsee julkista tukea. **Miten turvaamme suomalaisen taiteen vapaan kentän tulevaisuuden?**

Taiteen vapaa kenttä herättelee suomalaisia tuntemaan ja ajattelemaan uusin tavoin. Se on investointi tulevaisuuteen.

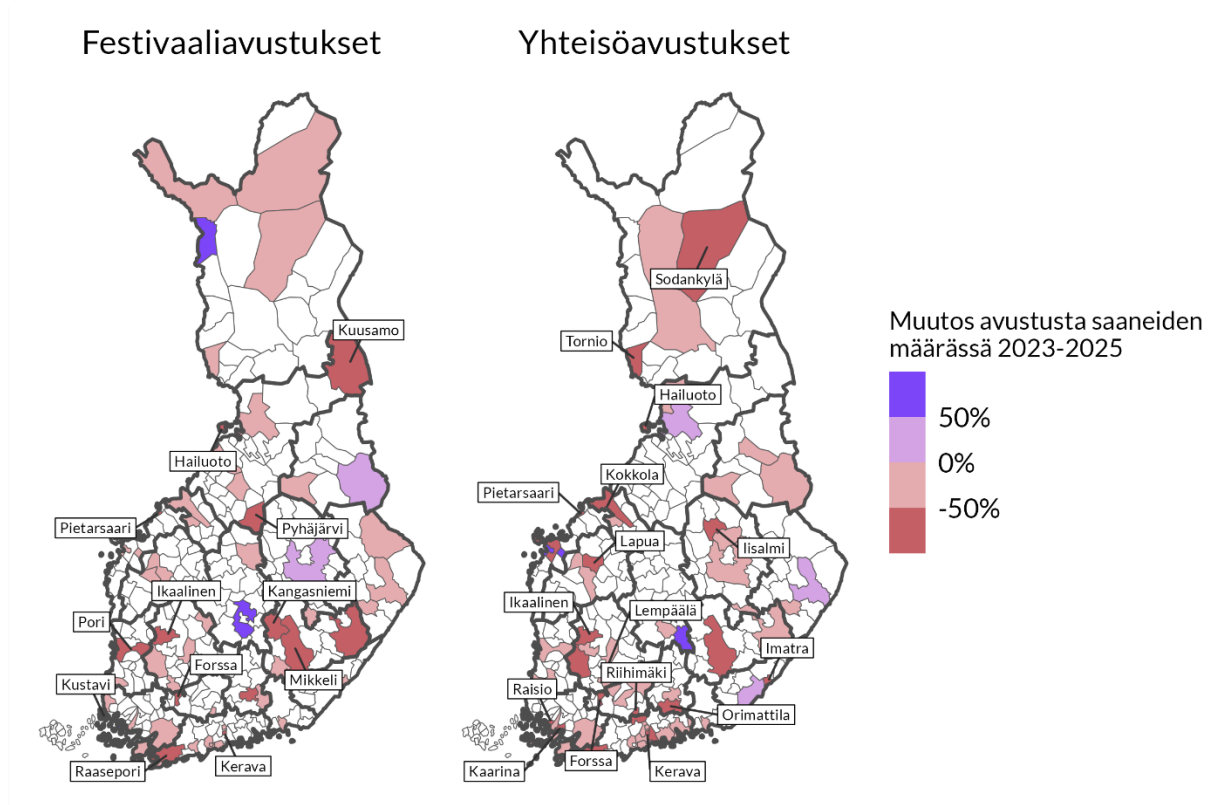
Helsingissä 9.10.2025

Satu Silvanto, toiminnanjohtaja/Esittävän taiteen vapaat yhteisöt ry.

Kuvio 3. Kunnat, joihin on kohdistunut festivaali- ja/tai yhteisöavustuksia 2025. Tekstillä merkittyihin kuntiin kohdistunut molempia avustuksia.

Kuvio 6. Muutos festivaali- ja yhteisöavustusten saajissa kunnittain 2023–2025. Karttaan nimetyissä kunnissa kaikki aikaisemmin avustetut menettivät avustuksensa.

LÄHDE: Sokka, S. & Nokela, S: [Katsaus taiteen ja kulttuurin vapaan kentän rahoitusleikkauksiin ja niiden alueelliseen kohdentumiseen - Cupore](#), 30.6.2025.